

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2007 m. birželio 14 d.*

Byloje C-127/05

dėl 2005 m. kovo 21 d. pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujama M.-J. Jonczy ir N. Yerrell, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Jungtinę Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystę, atstovaujamą C. Gibbs, padedamą QC D. Anderson ir *barrister* D. Barr,

atsakovė,

* Proceso kalba: anglų.

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Rosas, teisėjai A. Tizzano, A. Borg Barthet (pranešėjas), U. Løhmus ir A. Ó Caoimh,

generalinis advokatas P. Mengozzi,
posėdžio sekretorius B. Fülöp, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2006 m. rugsėjo 13 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2007 m. sausio 18 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Savo ieškiniu Europos Bendrijų Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad darbdavių pareigą užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatą visais su darbu susijusiais aspektais apribodama pareiga tai atlikti „tiek, kiek šitai protingai įvykdoma“, Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė neįvykdė išipareigojimų pagal 1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyvos 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo (OL L 183, p. 1) 5 straipsnio 1 ir 4 dalis.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

- 2 Direktyvos 89/391 dešimta konstatuojamoji dalis numato:

„<...> reikia imtis prevencinių priemonių arba jas nedelsiant tobulinti, kad būtų užtikrinta darbuotojų sauga ir sveikata bei aukštesnis apsaugos lygis“.

- 3 Pagal šios direktyvos tryliktą konstatuojamąją dalį:

„<...> darbuotojų saugos, higienos ir sveikatos apsaugos gerinimo tikslų neturėtų nusverti vien ekonominiai motyvai“.

- 4 Šios direktyvos I skirsnio „Bendrosios nuostatos“ 1 straipsnis įtvirtina:

„1. Šios direktyvos paskirtis – nustatyti priemones, skatinančias gerinti darbuotojų saugą ir sveikatą darbe.

2. Šiam tikslui šioje direktyvoje yra pateikti bendrieji principai dėl profesinės rizikos prevencijos, saugos ir sveikatos apsaugos, rizikos rūšių ir nelaimingus atsitikimus lemiančių veiksnių pašalinimo, informavimo, konsultavimo, proporcingo dalyvavimo pagal nacionalinės teisės aktus ir (arba) nacionalinę praktiką ir darbuotojų bei jų atstovų profesinio mokymo, taip pat bendrosios gairės dėl minėtų principų įgyvendinimo.

3. Ši direktyva nepažeidžia esamų ar būsimų nacionalinių ir Bendrijos nuostatų, palankesnių darbuotojų saugai ir sveikatai darbe apsaugoti.“

5 Direktyvos 89/391 4 straipsnis nustato:

„1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad užtikrintų, jog darbdaviai, darbuotojai ir darbuotojų atstovai laikytųsi teisinių nuostatų, būtinų šiai direktyvai įgyvendinti.

2. Valstybės narės pirmiausia užtikrina tinkamas kontrolės priemones ir priežiūrą.“

6 Šios direktyvos II skirsnio „Darbdavių pareigos“ 5 straipsnis išdėstytas taip:

„Bendrosios nuostatos

1. Darbdavio pareiga – užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatą visais su darbu susijusiais aspektais.
2. Jei pagal 7 straipsnio 3 dalį darbdavys samdo kompetentingas išorės tarnybas arba asmenis, tai nepanaikina jo atsakomybės šioje srityje.
3. Darbuotojų pareigos saugos ir sveikatos darbe srityje nedaro įtakos principui dėl darbdavio atsakomybės.
4. Ši direktyva neriboja valstybių narių galimybės numatyti darbdavių atsakomybės panaikinimą arba apribojimą, kai nelaimingi atsitikimai įvyksta dėl neįprastų ar nenumatytų aplinkybių, kurios nepriklauso nuo darbdavių valios, arba dėl ypatingų įvykių, kurių pasekmių nebuvo galima išvengti, nepaisant to, kad buvo imtasi visų atsargos priemonių.

Valstybės narės nebūtinai turi pasinaudoti pirmojoje pastraipoje nurodyta galimybe.“

- 7 Šios direktyvos 6 straipsnis, patikslinantis bendras darbdavių pareigas, suformuluotas taip:

„1. Atsižvelgdamas į atsakomybės sritis, darbdavys imasi priemonių, būtinų darbuotojų saugai ir sveikatai apsaugoti, įskaitant profesinės rizikos rūšių prevenciją, informavimą bei profesinį mokymą, taip pat būtiną organizavimą ir priemones.

Darbdavys atidžiai stebi, ar nereikia pakoreguoti šių priemonių atsižvelgiant į besikeičiančias aplinkybes ir siekį gerinti esamą padėtį.

2. Darbdavys įgyvendina 1 dalies pirmojoje pastraipoje paminėtas priemones, remdamasis toliau pateiktais bendraisiais prevencijos principais:

- a) rizikos rūšių vengimas;
- b) rizikos rūšių, kurių neįmanoma išvengti, įvertinimas;
- c) rizikos rūšių šalinimas jų atsiradimo vietoje;
- d) darbo pritaikymas asmeniui, ypač darbo vietų įrengimas, darbo priemonių, darbo bei gamybos metodų pasirinkimas, siekiant pirmiausia palengvinti monotonišką darbą ar darbą iš anksto nustatytu tempu bei sumažinti tokio darbo poveikį sveikatai;

- e) derinimas su technikos pažanga;

- f) pavojingo darbo pakeitimas nepavojingu ar mažiau pavojingu;

- g) nuoseklios bendros prevencijos politikos, apimančios technologiją, darbo organizavimą, darbo sąlygas, socialinius santykius ir su darbo aplinka susijusių veiksnių poveikį, sukūrimas;

- h) pirmenybės suteikimas kolektyvinėms apsaugos priemonėms, palyginti su asmeninėmis apsaugos priemonėmis;

- i) atitinkami nurodymai darbuotojams.

3. Nepažeisdamas kitų šios direktyvos nuostatų ir atsižvelgdamas į įmonės ir (arba) įstaigos veiklos pobūdį, darbdavys:

- a) įvertina rizikos darbuotojų saugai ir sveikatai rūšis, *inter alia*, atsižvelgdamas į pasirinktas darbo priemones, chemines medžiagas ar naudojamus preparatus bei į darbo vietų įrengimą.

Įvertinus šią riziką, jeigu reikia, darbdavio naudojamos prevencinės priemonės ir darbo bei gamybos metodai privalo:

— užtikrinti geresnį darbuotojų sveikatos apsaugos ir saugos lygį,

— būti neatsiejama visų įmonės ir (arba) įstaigos veiklos sričių dalis visais pavaldumo lygiais;

<...>“

- 8 Direktyvos 89/391 16 straipsnio 1 ir 3 dalys numato atskirų direktyvų priėmimą tam tikrose srityse, patikslindamos, kad „šios direktyvos nuostatos visapusiškai taikomos visoms sritims, nurodytoms atskirose direktyvose, nepažeidžiant griežtesnių ir (arba) specialių nuostatų, pateiktų tose atskirose direktyvose“.
- 9 Direktyvos 89/391 18 straipsnio 1 dalis reikalauja, kad valstybės narės įtvirtintų nuostatas, būtinas, kad šios direktyvos būtų pradėta laikytis ne vėliau kaip nuo 1992 m. gruodžio 31 dienos.

Nacionalinės teisės aktai

- 10 1974 m. Sveikatos apsaugos ir saugos darbe įstatymo (*Health and Safety at Work etc Act 1974*, toliau – SASD įstatymas) 2 straipsnio 1 dalis numato:

„Kiekvienas darbdavys turi užtikrinti visų savo darbuotojų sveikatą, saugą ir gerovę darbe tiek, kiek tai protingai įvykdoma“.

- 11 Už SASD įstatymo 2 straipsnyje darbdaviui nustatytų pareigų pažeidimą gresia baudžiamoji atsakomybė pagal minėto įstatymo 33 straipsnio 1 dalies a punktą.

Ikiteisminė procedūra

- 12 1997 m. rugsėjo 29 d. Komisija Jungtinei Karalystei skirtame oficialiame pranešime pateikė keletą kaltinimų dėl Direktyvos 89/391 perkėlimo į nacionalinę teisę. Vienas iš jų susijęs su neteisingu šios direktyvos 5 straipsnio perkėlimu, nes į nacionalinį teisės aktą buvo įtraukta išlyga „tiek, kiek tai protingai įvykdoma“ (toliau – ginčijama išlyga), kuri, Komisijos nuomone, pažeisdama minėto straipsnio 1 dalį, riboja darbdaviui nustatytos pareigos apimtį.

- 13 Savo atsakyme, pateiktame Komisijai adresuotuose 1997 m. gruodžio 30 d. ir 2001 m. spalio 23 d. laiškuose, Jungtinė Karalystė teigė, kad ginčijama išlyga atspindi Direktyvos 89/391 5 straipsnio nuostatas ir kad ji visiškai atitinka Bendrijos teisę. Savo argumentams pagrįsti ji perdavė Komisijai keletą nacionalinių teismų sprendimų, kuriuose buvo taikoma minėta išlyga.
- 14 Kadangi Jungtinės Karalystės argumentai Komisijos neįtikino, ši 2003 m. liepos 23 d. pateikė pagrįstą nuomonę, kurioje, pirma, pakartojo savo kaltinimą dėl Direktyvos 89/391 5 straipsnio pažeidimo ir, antra, nurodė šiai valstybei narei per du mėnesius nuo šios pagrįstos nuomonės gavimo imtis būtinų priemonių, kad į ją būtų tinkamai atsižvelgta. Jungtinei Karalystei paprašius, jai buvo suteiktas papildomas dviejų mėnesių laikotarpis.
- 15 Atsakydama į pagrįstą nuomonę ši valstybė narė iš esmės pakartojo savo poziciją, kad Komisijos dėl ginčijamos išlygos išsakyti kaltinimai yra nepagrįsti, todėl Komisija nusprendė pareikšti šį ieškinį.

Dėl ieškinio

Šalių argumentai

- 16 Komisija mano, kad Jungtinė Karalystė, į nacionalinę teisę perkeldama Direktyvą 89/391, neįgyvendino minėtos direktyvos 5 straipsnio 1 dalimi siekto rezultato, net jeigu ši nuostata būtų skaitoma kartu su to paties 5 straipsnio 4 dalyje įtvirtinta išimtimi.

- 17 Šios institucijos nuomone, nors Direktyvos 89/391 5 straipsnio 1 dalis nenumato darbdaviui pareigos užtikrinti visiškai saugią darbo aplinką, ji reiškia, kad darbdavys yra atsakingas už žalingas pasekmes darbuotojų sveikatai ir saugai, kurios atsiranda dėl bet kokio jo įmonėje nutikusių įvykių.
- 18 Vienintelė tokios atsakomybės išimtis yra atvejai, kurie aiškiai numatyti šios direktyvos 5 straipsnio 4 dalyje. Ši nuostata, kuri yra bendrojo principo dėl darbdavio atsakomybės išimtis, turi būti aiškinama siaurai.
- 19 Komisija teigia, kad tokį 5 straipsnio aiškinimą pagrindžia Direktyvos 89/391 parengiamieji darbai ir tai, kad nors pirmosios direktyvos darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos srityje, kurios buvo priimtose anksčiau nei į EB sutartį įtrauktas 118 A straipsnis, tapęs EB 138 straipsniu (EB sutarties 117–120 straipsniai buvo pakeisti EB 136–143 straipsniais), darbdaviui numatytų pareigų apibrėžime numatė išlygą „tiek, kiek tai protingai įvykdoma“, vėlesnėse šio straipsnio pagrindu priimtose direktyvose, tarp jų ir Direktyvoje 89/391, buvo visiškai atsisakyta šios išlygos.
- 20 Komisija pažymi, kad iš SASD įstatymo nuostatų, ypač iš jo 2 straipsnio 1 dalies, skaitomos kartu su šio įstatymo 37 ir 47 straipsniais, matyti, kad darbdavys neatsako už kilusią riziką ar už jo įmonėje nutikusių įvykių pasekmes, jeigu jis gali įrodyti, kad ėmėsi visų protingai įvykdomų priemonių užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatos apsaugą.

- 21 Komisija teigia, kad taip apribodama darbdavio pareigą Jungtinė Karalystė leidžia šiam išvengti atsakomybės tuo atveju, jeigu jam pavyksta įrodyti, kad, palyginti su kylančia rizika, priemonių, leidžiančių užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatą, ėmimasis būtų buvęs visiškai neproporcingas atsižvelgiant į su tuo susijusius sąnaudas, laiką ar tam tikrus sunkumus.
- 22 Iš to ji padaro išvadą, kad Jungtinės Karalystės teisės aktas neatitinka Direktyvos 89/391 5 straipsnio 1 ir 4 dalių.
- 23 Komisija pabrėžia, kad tai, jog įvertinimas turi būti atliktas remiantis ginčijama išlyga, reiškia, jog reikia atsižvelgti į prevencijos priemonių sąnaudas, o tai akivaizdžiai prieštarauja minėtos direktyvos tryliktai konstatuojamajai daliai.
- 24 Atsakydama į papildomus Jungtinės Karalystės argumentus, kad ginčijama išlyga bet kuriuo atveju yra suderinama su kartu skaitomomis Direktyvos 89/391 5 straipsnio 1 ir 4 dalių nuostatomis, Komisija pažymi, jog ši 4 dalis neįtvirtina „protingumo principu“ pagrįstos nuo darbdavio atsakomybės principo leidžiančios nukrypti nuostatos, bet tik numato atvejus, – kurie gali būti lengvai priskirti *force majeure* atvejams, – kai darbdavys išimties tvarka gali būti atleistas nuo atsakomybės.

- 25 Jungtinė Karalystė nepripažįsta, kad neįvykdė nurodytų įsipareigojimų, ir teigia, kad Direktyvos 89/391 5 straipsnio 1 dalis buvo pakankamai įgyvendinta nacionalinėje teisėje.
- 26 Minėta valstybė narė tvirtina, kad šios direktyvos 5 straipsnio 1 dalis numato, jog darbdavys yra asmuo, kuriam pirmiausia priklauso pareiga užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatą darbo vietoje. Tačiau darbdavio atsakomybės klausimas yra patikėtas spręsti valstybėms narėms pagal šios direktyvos 4 straipsnyje konkrečiai nurodytą jų pareigą imtis būtinų priemonių tam, kad būtų užtikrinti Bendrijos teisės taikymas ir veiksmingumas.
- 27 Dėl Direktyvos 89/391 5 straipsnio 1 dalyje darbdaviui numatytos pareigos apimties Jungtinė Karalystė mano, kad nors ši pareiga įtvirtinta kaip besąlyginė, ji nustato darbdaviui ne rezultato įpareigojimą, t. y. užtikrinti nuo bet kokios rizikos apsaugotą darbo aplinką, bet bendrą pareigą suteikti darbuotojams saugias darbo vietas, šios sąvokos tikslų turinį galint suvokti iš tos pačios direktyvos 6–12 straipsnių ir proporcingumo principo.
- 28 Šis aiškinimas atitiktų tiek Direktyvos 89/391 nuostatas, kuriomis siekiama sukonkretinti jos 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą pareigą, būtent šios direktyvos 6 straipsnio 2 dalį, tiek įvairius specialių direktyvų reikalavimus, kurie, patikslindami, kokių prevencijos priemonių reikia imtis tam tikruose specifiniuose pramonės sektoriuose, nukreipia į su šių priemonių įvykdymu ar proporcingumu susijusius sumetimus. Be to, toks aiškinimas atitiktų bendrąjį proporcingumo principą ir Sutarties 118 A straipsnį, pagal kurį jo pagrindu priimtomis direktyvomis siekiama tik įtvirtinti „būtiniausius laipsniško įgyvendinimo reikalavimus“.

- 29 Dėl darbdavio atsakomybės Jungtinė Karalystė pažymi, kad iš nieko Direktyvoje 89/391 ir ypač iš jos 5 straipsnio 1 dalies nematyti, kad darbdaviui turėtų būti taikoma atsakomybės be kaltės tvarka. Pirma, ši nuostata numato tik pareigą užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatą, o ne kartu ir pareigą atlyginti su nelaimingais atsitikimais darbe susijusią žalą. Antra, Direktyva 89/391 leidžia valstybėms narėms nuspręsti, kokia atsakomybė, civilinė ar baudžiamoji, turi būti taikoma darbdaviui. Trečia, spręsti klausimą, kas – atskiras darbdavys, bendra darbdavių kategorija ar visuomenė – turi padengti dėl nelaimingų atsitikimų darbe atsiradusias išlaidas, taip pat patikėta valstybėms narėms.
- 30 Jungtinė Karalystė mano, kad jos atsakomybės tvarka, kuri numato „savaiminę“ baudžiamąją atsakomybę, taikomą visiems darbdaviams, išskyrus tuo, kas yra „protingai įvykdoma“, pagrįstą išlygą, aiškinama siaurai leidžia veiksmingai taikyti Direktyvos 89/391 5 straipsnio 1 dalį.
- 31 Šios valstybės narės nuomone, darbdavys galėtų išvengti tokios atsakomybės rūšies tik įrodęs, jog jis ėmėsi visko, kas buvo protingai įvykdoma siekiant sutrukdyti, kad kiltų rizika darbuotojų saugai ir sveikatai. Todėl jis turėtų įrodyti, kad egzistavo didelis skirtumas tarp, viena vertus, rizikos darbuotojų saugai ir sveikatai, ir, antra vertus, pastangų sąnaudų, laiko arba sunkumų prasme, kurių reikėtų įdėti priimančioms priemonėms, būtinas minėtai rizikai išvengti, ir kad, palyginti su minėtomis pastangomis, ši rizika buvo nedidelė.

- 32 Jungtinė Karalystė priduria, kad nacionaliniams teismams taikant ginčijamą išlygą, atliekamas tik objektyvus atvejų vertinimas, kai visiškai nenagrinėjamas darbdavio finansinis pajėgumas.
- 33 Jungtinė Karalystė taip pat mano, kad SASD įstatymas leidžia užtikrinti veiksmingą prevencijos sistemą, nes atgrasantis baudžiamosios sankcijos poveikis yra didesnis nei kilus civilinei atsakomybei, – kai reikia atlyginti žalą, – kurios atveju darbdaviai gali kreiptis į draudiką. Ši veiksmingumą taip pat įrodo statistikos duomenis, pagal kuriuos Jungtinė Karalystė jau seniai yra viena iš mažiausiai nelaimingų atsitikimų darbe įregistruojančių valstybių narių.
- 34 Be to, minėta valstybė narė patikslina, kad ji įtvirtino žalos atlyginimo nukentėjusiems nuo nelaimingų atsitikimų darbe asmenims tvarką remiantis socialinio draudimo sistema. Darbdavys taip pat atsakys už žalą, atsiradusią pažeidus bendrosios teisės sistemoje numatytą savo rūpestingumo darbuotojų atžvilgiu pareigą.
- 35 Papildomai Jungtinė Karalystė tvirtina, kad ginčijamos išlygos taip, kaip ją taiko jos nacionaliniai teismai, taikymo sritis yra tapati Direktyvos 89/391 5 straipsnio 4 dalies taikymo sričiai.

Teisingumo Teismo vertinimas

Dėl ieškinio dalyko

- 36 Pirmiausia reikia konstatuoti, jog iš rašytinės ir žodinės proceso dalių matyti, kad nors Komisija neigiamai vertina ginčijamą išlygą labiausia dėl jos galėjimo apriboti darbdavio atsakomybę nelaimingų atsitikimų atveju, atrodo, jog ji taip pat savo kaltinimą grindžia tuo, kad išlyga gali paveikti darbdaviui nustatytos bendrosios pareigos užtikrinti saugą apimtį.

Dėl darbdavio atsakomybės apimties atsižvelgiant į bet kokio darbuotojų sveikatai ir saugai galinčio pakenkti įvykio pasekmes

- 37 Komisija remiasi Direktyvos 89/391 5 straipsnio 1 dalimi, ją aiškindama iš esmės remdamasi darbdavio atsakomybe, kylančia dėl darbuotojų sveikatai ar saugai atsiradusios žalos. Ši atsakomybė apima bet kokio darbuotojų sveikatai ar saugai žalingo įvykio pasekmes, nesvarbu, ar egzistuoja galimybė šiuos įvykį ir pasekmes priskirti tam tikram darbdavio neatsargumui įgyvendinant prevencijos priemones.
- 38 Iš to matyti, kad Komisija, aiškindama Direktyvos 89/391 nuostatas, būtent jos 5 straipsnio 1 dalį, teigia, jog atsakomybė be kaltės, nesvarbu, civilinė ar baudžiamoji, tenka darbdaviui.

- 39 Todėl pirmiausia reikia išnagrinėti, ar Direktyvos 89/391 5 straipsnio 1 dalis reikalauja, kaip tai tvirtina Komisija, kad valstybės narės įtvirtintų darbdavių atsakomybę be kaltės visų darbo vietoje įvykusių nelaimingų atsitikimų atveju.
- 40 Šiuo atžvilgiu reikia konstatuoti, kad pagal Direktyvos 89/391 5 straipsnio 1 dalį „darbdavio pareiga – užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatą visais su darbu susijusiais aspektais“.
- 41 Ši nuostata įtvirtina darbdavio pareigą užtikrinti darbuotojams saugią darbo aplinką, kurios turinys patikslinamas Direktyvos 89/391 6–12 straipsniuose bei įvairiose specialiosiose direktyvose, numatančiose, kokių prevencijos priemonių reikia imtis tam tikruose specifiniuose pramonės sektoriuose.
- 42 Tačiau negalima teigti, kad darbdavio atsakomybė be kaltės kyla vien iš Direktyvos 89/391 5 straipsnio 1 dalies. Iš tiesų ši nuostata tik numato bendrą darbdavio pareigą užtikrinti saugą, nenurodydama jokios atsakomybės rūšies.
- 43 Komisija teigia, kad jos siūlomą Direktyvos 89/391 5 straipsnio aiškinimą patvirtina šios direktyvos parengiamieji darbai. Kadangi per Europos Sąjungos Tarybos įsteigtoje darbo grupėje vykusias diskusijas Jungtinės Karalystės ir Airijos delegacijų prašymas įtraukti ginčijamą išlygą į darbdavio atsakomybės apibrėžimą buvo aiškiai atmestas, Komisija nurodo, kad dėl to galima sutikti, jog egzistuoja darbdavio atsakomybė be kaltės.

- 44 Vis dėlto šiems argumentams negalima pritarti. Iš tiesų iš Direktyvos 89/391 parengiamųjų darbų ir ypač iš bendro Tarybos ir Komisijos pareiškimo, nurodyto 1989 m. birželio 12 d. Tarybos posėdžio protokole, matyti, jog tokią išlygą buvo pasiūlyta įtraukti siekiant išspręsti problemas, kurios bendrosios teisės sistemoje kiltų dėl darbdaviui nustatytos besąlyginės saugos užtikrinimo pareigos, atžvelgiant į atitinkamų teismų pareigą rašytinę teisę aiškinti pažodžiui.
- 45 Šiomis aplinkybėmis atsisakymo į Direktyvos 89/391 5 straipsnio 1 dalį įtraukti panašią į ginčijamą išlygą nuostatą nepakaktų siekiant pateisinti nuostatos aiškinimą, pagal kurį nelaimingų atsitikimų atveju darbdaviui kiltų atsakomybė be kaltės.
- 46 Toks aiškinimas negali būti pagrįstas ir šios direktyvos 5 straipsnio struktūra.
- 47 5 straipsnio 2 ir 3 dalys numato, kad jei darbdavys samdo kompetentingas išorės tarnybas arba asmenis arba darbuotojai turi pareigų saugos ir sveikatos darbe srityje, tai nepanaikina jo atsakomybės šioje srityje. Šiuo atžvilgiu šios nuostatos skirtos patikslinti to paties straipsnio 1 dalyje įtvirtintos pareigos pobūdį ir apimtį ir iš jų negalima padaryti išvados, kad pagal šią dalį egzistuoja kokia nors atsakomybės rūšis nelaimingų atsitikimų atveju.
- 48 Direktyvos 89/391 5 straipsnio 4 dalies pirmoji pastraipa numato valstybėms narėms galimybę apriboti darbdavių atsakomybę, esant „neįprastoms ar nenumatytoms aplinkybėms, kurios nepriklauso nuo darbdavių valios, arba dėl ypatingų įvykių, kurių pasekmių nebuvo galima išvengti, nepaisant to, kad buvo imtasi visų atsargos priemonių“.

- 49 Kaip savo išvados 82 punkte nurodė generalinis advokatas, iš šios pastraipos formuluotės matyti, kad ja siekiama patikslinti tam tikrų Direktyvos 89/391 nuostatų apimtį, nurodant, kokią diskreciją turi valstybės narės perkeldamos jas į nacionalinę teisę. Tačiau negalima remiantis priešingu aiškinimu iš šios nuostatos padaryti išvados, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas ketino valstybėms narėms nustatyti pareigą įtvirtinti darbdavių atsakomybės be kaltės tvarką.
- 50 Galiausiai reikia konstatuoti, kad Komisija neįrodė, kodėl Direktyvos 89/391 tikslas, t. y. „nustatyti priemones, skatinančias gerinti darbuotojų saugą ir sveikatą darbe“, negalėtų būti pasiektas ne įtvirtinant darbdavių atsakomybės be kaltės tvarką, bet kitomis priemonėmis.
- 51 Iš to, kas pasakyta, galima padaryti išvadą, kad Komisija teisės požiūriu nepakankamai įrodė, jog atmesdama atsakomybės be kaltės rūšį ginčijama išlyga apriboja darbdavių atsakomybę ir taip pažeidžia Direktyvos 89/391 5 straipsnio 1 ir 4 dalis.

Dėl darbdavių pareigos užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatos apsaugą apimties

- 52 Antra, reikia išnagrinėti Komisijos kaltinimą, kad Jungtinė Karalystė į nacionalinę teisę neteisingai perkėlė Direktyvos 89/391 5 straipsnio 1 dalį tiek, kiek tai susiję su bendrosios darbdavių pareigos užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatos apsaugą apimtimi.

53 Šiuo atžvilgiu, nors Komisija tvirtina, kad darbdaviui tenkanti pareiga yra besąlyginė, ji aiškiai pripažįsta, kad ši pareiga nereiškia, jog darbdavys privalo užtikrinti nuo bet kokios rizikos apsaugotą darbo aplinką. Komisija savo dublike taip pat pripažįsta, kad darbdavys, įvertinęs riziką, gali nuspręsti, kad pastaroji yra tokia minimali, jog nereikia imtis jokių prevencijos priemonių. Tokiu atveju, Komisijos nuomone, esminis veiksnys bus tai, kad darbdaviui kils atsakomybė, jei įvyks nelaimingas atsitikimas.

54 Tačiau, kaip tai matyti ir iš šio sprendimo 51 punkto, Komisija neįrodė, kad atmesdama atsakomybės be kaltės rūšį ginčijama išlyga apriboja darbdavių atsakomybę ir taip pažeidžia Direktyvos 89/391 5 straipsnio 1 ir 4 dalis; Komisijai taip pat nepavyko įrodyti, kodėl ginčijama išlyga, susijusi su darbdavio baudžiamąja atsakomybe, gali paveikti bendrosios darbdaviui nustatytos pareigos užtikrinti saugos apimtį tokią, kokia ji išplaukia iš šių nuostatų.

55 Iš tiesų, nors ginčijama išlyga numato darbdavio pareigos užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatą visais su darbu susijusiais aspektais išimtį, susijusią su tuo, kiek pareiga yra „protingai įvykdoma“, šios išimties reikšmė priklauso nuo tos pareigos konkretaus turinio. Atsižvelgiant į Komisijos nurodytus ir šio sprendimo 53 punkte primintus argumentus, konstatuotina, kad ji nepakankamai patikslino tai, kaip ji aiškina šios pareigos turinį, neaptardama civilinės ar baudžiamosios atsakomybės nelaimingų atsitikimų atveju ir neatsižvelgdama į iš Direktyvos 89/391 5 straipsnio

2 ir 3 dalių bei 6–12 straipsnių kylančias pareigas. Todėl Komisija neįrodė, kodėl ginčijama išlyga, nagrinėjama atsižvelgiant į abiejų šalių primintą nacionalinę teismų praktiką, pažeistų Direktyvos 89/391 5 straipsnio 1 ir 4 dalis.

56 Šiuo požiūriu reikia priminti, kad nagrinėjant pagal EB 226 straipsnį pareikštą ieškinį, Komisija privalo įrodyti nurodytą įsipareigojimų neįvykdymą ir pateikti Teisingumo Teismui reikiamus duomenis šiam įsipareigojimų neįvykdymui patikrinti, tuo pačiu metu ji negali remtis kokiomis nors prielaidomis (žr. 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Belgiją*, C-287/03, Rink. p. I-3761, 27 punktą ir nurodytą teismo praktiką bei 2006 m. balandžio 6 d. Sprendimo *Komisija prieš Austriją*, C-428/04, Rink. p. I-3325, 98 punktą).

57 Todėl reikia padaryti išvadą, kad Komisija neįrodė, jog ginčijama išlyga, pažeisdama Direktyvos 89/391 5 straipsnio 1 dalį, apriboja darbdavių pareigą užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatos apsaugą. Taigi reikia konstatuoti, kad tiek, kiek tai susiję su šia antrąja kaltinimo dalimi, taip pat negalima nustatyti įsipareigojimų neįvykdymo.

58 Atsižvelgiant į tai, kad pasakyta, reikia padaryti išvadą, kad Komisija teisės požiūriu nepakankamai įrodė, jog darbdavio pareigą užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatą visais su darbu susijusiais aspektais apribodama pareiga tai atlikti tiek, kiek šitai protingai įvykdoma, Jungtinė Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 89/391 5 straipsnio 1 ir 4 dalis.

59 Todėl Komisijos pareikštą ieškinį reikia atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- ⁶⁰ Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Jungtinė Karalystė reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas ir Komisija pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

- 1. Atmesti ieškinį.**
- 2. Priteisti iš Europos Bendrijų Komisijos bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.